

**Prawo podatkowe / redaktorzy Paweł Smoleń, Wanda Wójtowicz ;
autorzy Marcin Burzec, Michalina Duda-Hyz, Gorgol Andrzej, Beata
Kucia-Guściora, Monika Münnich, Piotr Pomorski, Paweł Smoleń, Wanda
Wójtowicz. – 6 wydanie. – Warszawa, 2023**

Spis treści

Wykaz skrótów	XIII
Przedmowa	XVII
Rozdział I. Pojęcie i charakter podatku jako dochodu publicznego	1
§ 1. Dochody publiczne i ich klasyfikacja	1
§ 2. Definicja podatku	6
§ 3. Struktura podatku	9
§ 4. System podatkowy i klasyfikacja podatków	20
§ 5. Zasady systemu podatkowego	24
§ 6. Funkcje systemu podatkowego	27
Rozdział II. Standardy polskiego prawa podatkowego	29
§ 7. Źródła prawa podatkowego	29
I. Uwagi ogólne	29
II. Źródła prawa podatkowego w Konstytucji RP	30
III. Ustawy podatkowe	34
IV. Rozporządzenia jako źródło prawa podatkowego	38
V. Miejscowe prawo podatkowe	39
§ 8. Zasady tworzenia prawa podatkowego w świetle Konstytucji RP	41
Rozdział III. Ordynacja podatkowa - część materialna	48
§ 9. Zagadnienia ogólne	48
§ 10. Prawo o zobowiązaniach podatkowych	52
I. Obowiązek podatkowy	52
II. Zobowiązanie podatkowe i sposoby jego powstania	54
III. Struktura zobowiązania podatkowego	57
IV. Termin i zasady płatności podatków	60
V. Zaległości podatkowe	63
VI. Nadpłata podatku	68
VII. Preferencje podatkowe - ulgi w spłacie podatku	70
1. Uwagi ogólne	70
2. Problem klauzul generalnych i uznania administracyjnego	73
3. Aspekty proceduralne ulg w spłacie podatku	76
4. Ulgi w spłacie podatków a pomoc publiczna	77
VIII. Potrącenie podatkowe (kompensata podatkowa)	79
IX. Przeniesienie własności rzeczy lub praw majątkowych na rzecz	

Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego w zamian za zaległości w płatności podatków państwowych lub samorządowych	81
X. Pozostałe preferencje podatkowe	83
XI. Wygasanie zobowiązań podatkowych	84
XII. Zabezpieczenie zobowiązań podatkowych	85
1. Uwagi ogólne	85
2. Sposoby zabezpieczenia podatkowego w ustawie o postępowaniu egzekucyjnym w administracji	88
3. Sposoby zabezpieczenia podatkowego według Ordynacji podatkowej	89
4. Hipoteka i zastaw skarbowy - zagadnienia wstępne	90
5. Hipoteka podatkowa	91
6. Zastaw skarbowy	93
XIII. Odpowiedzialność za wykonanie zobowiązań podatkowych	95
1. Uwagi ogólne	95
2. Odpowiedzialność podatnika	96
3. Odpowiedzialność płatnika i inkasenta	98
4. Odpowiedzialność następców prawnych	100
5. Spadkobiercy jako następcy podatkowi	100
6. Sukcesorzy przekształceń i połączeń osób prawnych jako następcy podatkowi	102
7. Zapisobiercy jako następcy podatkowi	103
8. Odpowiedzialność osób trzecich	104
9. Rozwiedziony małżonek podatnika	106
10. Członek rodziny podatnika	106
11. Nabywca przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części	107
12. Odpowiedzialność za firmanctwo	107
13. Odpowiedzialność osób trzecich za zaległości podatkowe związane z władaniem nieruchomościami oraz wykorzystywaniem ich do prowadzenia działalności gospodarczej	109
14. Wspólnicy spółek osobowych	110
15. Członkowie zarządu spółek kapitałowych	110
16. Nowo powstała (nowo zawiązana) osoba prawna	112
17. Gwarant (poręczyciel) zobowiązania podatkowego	112
18. Odpowiedzialność związana z zaległościami w podatku od towarów i usług	113
XIV. Przeciwdziałanie wykorzystywaniu sektora finansowego do wyłudzeń skarbowych	114
Rozdział IV. Ordynacja podatkowa - część procesowa	116
§ 11. Prawne aspekt) kodyfikacji procedur podatkowych	116
§ 12. Zasady ogólne postępowania podatkowego	121
I. Katalog zasad ogólnych	122
1. Zasada legalizmu	122
2. Zasada prowadzenia postępowania w sposób budzący zaufanie do organów podatkowych	124
3. Zasada udzielania niezbędnych informacji i wyjaśnień o przepisach	

prawa podatkowego pozostających w związku z przedmiotem tego postępowania	126
4. Zasada prawdy obiektywnej	127
5. Zasada czynnego udziału strony w postępowaniu	130
6. Zasada przekonywania strony	131
7. Zasada szybkości postępowania	132
8. Zasada pisemności	132
9. Zasada dwuinstancyjności postępowania podatkowego	133
10. Zasada trwałości ostatecznych decyzji podatkowych	134
11. Zasada jawności postępowania wy łącznie dla stron	135
§ 13. Uczestnicy postępowania podatkowego	136
I. Organy podatkowe i ich właściwość	136
II. Państwowe organy podatkowe	138
III. Samorządowe organy podatkowe	140
IV. Właściwość miejscowa organów orzekających o odpowiedzialności osób trzecich	141
V. Zasady ustalania właściwości miejscowej organu podatkowego w przypadku zmiany miejsca zamieszkania lub siedziby podatnika w trakcie roku podatkowego	142
VI. Spory o właściwość organów podatkowych	144
§ 14. Wyłączenie pracownika organu podatkowego oraz organu podatkowego	146
§ 15. Strona i podmioty uprawnione do uczestnictwa w postępowaniu na prawach strony	150
§ 16. Ogólne instytucje procesowe i czynności materialno-techniczne postępowania podatkowego	155
I. Załatwianie spraw	155
II. Doręczenia	160
III. Wezwania	164
IV. Przywrócenie terminu	167
V. Metryka, protokoły i adnotacje (czynności materialno-techniczne)	168
VI. Udostępnianie akt stronie postępowania	170
VII. Zawieszenie postępowania podatkowego	170
VIII. Kary porządkowe	173
IX. Koszty postępowania	174
§ 17. Przebieg postępowania podatkowego (tryb zwyczajny i tryby nadzwyczajne)	175
I. Tryb zwyczajny postępowania podatkowego	177
1. Wszczęcie postępowania	177
2. Postępowanie wyjaśniające (dowodowe)	184
3. Przesłuchanie świadka	187
4. Rozprawa	195
5. Decyzje i postanowienia oraz zwyczajne środki odwoławcze	196
6. Wygaśnięcie decyzji	201
7. Postanowienie	202
8. Odwołanie	202

9. Zażalenia	205
II. Nadzwyczajne tryby wzruszenia decyzji ostatecznej	205
1. Wznowienie postępowania	205
2. Stwierdzenie nieważności decyzji podatkowej	207
3. Uchylenie lub zmiana decyzji ostatecznej	209
Rozdział V. Inne rodzaje postępowań w sprawach podatkowych	211
§ 18. Interpretacje przepisów prawa podatkowego	211
§ 19. Współdziałanie	219
§ 20. Przeciwdziałanie unikaniu opodatkowania	224
§ 21. Czynności sprawdzające	230
§ 22. Kontrola podatkowa	232
§ 23. Zaświadczenia	239
Rozdział VI. Pośrednie podatki państwowe	241
§ 24. Podatek od towarów i usług	241
I. Zagadnienia teoretyczne	241
II. Zakres podmiotowy podatku	251
III. Zakres przedmiotowy podatku	255
IV. Podstawa opodatkowania i stawki podatku	262
V. Obowiązek podatkowy	263
VI. Odliczenie i zwrot podatku naliczonego	264
VII. Obowiązki podatników	266
VIII. Procedury szczególne	267
§ 25. Podatek akcyzowy	268
§ 26. Podatek od gier	284
Rozdział VII. Bezpośrednie podatki państwowe	290
§ 27. Podatek dochodowy od osób fizycznych	290
I. Uwagi ogólne	290
II. Podmiotowy zakres opodatkowania	291
1. Status rezydenta i nierezydenta	291
2. Stan cywilny i rodzinny jako przesłanka różnicowania zasad opodatkowania	294
3. Opodatkowanie wspólników spółek osobowych i spółki cywilnej	298
4. Wyłączenia podatkowe	299
III. Przedmiotowy zakres opodatkowania	300
1. Przychód	300
2. Koszty	302
3. Dochód i strata	304
IV. Przegląd najważniejszych kategorii przychodów objętych podatkiem dochodowym	305
1. Przychody ze stosunku pracy	305
2. Przychody z pozarolniczej działalności gospodarczej	305
3. Przychody z działalności wykonywanej osobiście	308
4. Przychody z działów specjalnych produkcji rolnej	308

5. Przychody z odpłatnego zbycia nieruchomości	309
6. Przychody ze sprzedaży ruchomości	310
7. Przychody kapitałowe	310
8. Przychody z giełdy	310
9. Przychody z najmu lub dzierżawy	310
10. Przychody z praw autorskich	311
11. Pozostałe przychody objęte podatkiem dochodowym	311
V. Zwolnienia podatkowe	312
VI. Technika obliczania podatku dochodowego od osób fizycznych	313
VII. Ulgi w podatku dochodowym od osób fizycznych	316
VIII. Formalności podatkowe	321
§ 28. Uproszczone formy podatku dochodowego od osób fizycznych	323
I. Uwagi ogólne	323
II. Ryczałt od przychodów ewidencjonowanych	324
1. Oświadczenie o wyborze formy opodatkowania	324
2. Zakres podmiotowy	325
3. Przedmiot opodatkowania i stawki podatkowe	326
4. Tryb i warunki płatności	330
III. Zryczałtowany podatek dochodowy od przychodów osób duchownych	331
§ 29. Podatek dochodowy od osób prawnych	333
I. Zagadnienia teoretyczne	333
II. Zakres podmiotowy podatku dochodowego od osób prawnych	335
III. Zakres przedmiotowy podatku dochodowego od osób prawnych	338
IV. Zwolnienia podmiotowe i przedmiotowe	349
V. Podstawa opodatkowania i ulgi ją korygujące	351
VI. Skala i stawki podatkowe	353
VII. Tryb płatności podatku dochodowego od osób prawnych	356
VIII. Ryczałt od dochodów spółek kapitałowych (tzw. estoński CIT)	359
§ 30. Podatek tonażowy	361
I. Zakres podmiotowy	363
II. Zakres przedmiotowy	364
III. Podstawa opodatkowania i wysokość podatku	365
IV. Pobór podatku	366
§ 31. Podatek od wydobycia niektórych kopalin	366
§ 32. Podatek od instytucji finansowych	375
§ 33. Podatek od sprzedaży detalicznej	376
§ 34. Zryczałtowany podatek od wartości sprzedanej produkcji okrętowej	377
Rozdział VIII. Podatki samorządowe	382
§ 35. Opodatkowanie nieruchomości	382
I. Uwagi wstępne	382
II. Podatek od nieruchomości	387
1. Geneza podatku	387
2. Podmiot opodatkowania	389
3. Przedmiot opodatkowania	390
4. Zwolnienia w podatku od nieruchomości	391

5. Podstawa opodatkowania i stawki podatkowe	393
6. Tryb i warunki płatności	396
III. Podatek rolny	397
1. Geneza podatku	397
2. Zakres podmiotowy	399
3. Przedmiot opodatkowania	400
4. Zwolnienia	401
5. Podstawa opodatkowania oraz stawki podatkowe	403
6. Ulgi w podatku rolnym	405
7. Tryb i warunki płatności	408
IV. Podatek leśny	409
1. Geneza podatku	409
2. Przedmiot opodatkowania	410
3. Podmiot opodatkowania	411
4. Podstawa opodatkowania i stawki podatkowe	411
5. Zwolnienia	412
6. Tryb i warunki płatności	412
§ 36. Podatek od spadków i darowizn	413
I. Geneza podatku	413
II. Modele podatku	415
III. Zakres opodatkowania	417
IV. Zwolnienia z opodatkowania	420
V. Obowiązek podatkowy	423
VI. Podstawa opodatkowania	424
VII. Skala podatkowa	428
VIII. Ulga mieszkaniowa	429
IX. Zasady płatności	431
§ 37. Podatek od czynności cywilnoprawnych	432
§ 38. Karta podatkowa	438
I. Istota ryczału jako uproszczonej formy opodatkowania	438
II. Zakres opodatkowania	439
III. Zasady płatności	441
§ 39. Podatek od środków transportowych	443
Rozdział IX. Międzynarodowe prawo podatkowe	445
§ 40. Zakres i pojęcie międzynarodowego prawa podatkowego	445
§ 41. Między narodowe podwójne opodatkowanie i sposoby jego eliminacji	446
§ 42. Umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania	451
I. Status prawny i znaczenie umów o unikaniu podwójnego opodatkowania	451
II. Zakres przedmiotowy i podmiotowy umów o unikaniu podwójnego opodatkowania	455
III. Zasady rozdziału roszczeń podatkowych w umowach o unikaniu podwójnego opodatkowania	459
IV. Postanowienia szczególne umów o unikaniu podwójnego	

opodatkowania	467
§ 43. Prawo UE a bilateralne umowy w sprawie unikania podwójnego opodatkowania	472
§ 44. Raje podatkowe	475
§ 45. Między narodowe konwencje wielostronne	479
I. Konwencja arbitrażowa	479
II. Konwencja o wzajemnej pomocy administracyjnej w sprawach podatkowych	481
III. Wielostronna konwencja implementująca środki traktatowego prawa podatkowego mające na celu zapobieganie erozji podstawy opodatkowania i przenoszeniu zysku	483
Rozdział X. Prawo podatkowe Unii Europejskiej	487
§ 46. Wprowadzenie do prawa podatkowego UE	487
1. Źródła prawa UE	487
2. Zasada niedyskryminacji i zakaz protekcjonizmu podatkowego	490
§ 47. Harmonizacja podatków pośrednich	495
I. Podatek od wartości dodanej	495
II. Podatek akcyzowy	501
III. Podatki pośrednie od gromadzenia kapitału	503
§ 48. Harmonizacja podatków bezpośrednich	505
I. Cechy harmonizacji podatków bezpośrednich	505
II. Dyrektywy odnoszące się do opodatkowania dochodów osób prawnych	505
III. Przeciwdziałanie agresywnej optymalizacji oraz unikaniu opodatkowania	512
§ 49. Wymiana informacji. Współpraca w sprawach podatkowych w UE	517
I. Ogólna charakterystyka współpracy w sprawach podatkowych	517
II. Wymiana informacji oraz pomoc w zakresie doręczeń pism urzędowych w podatku od wartości dodanej	517
III. Wymiana informacji oraz pomoc w zakresie doręczeń pism urzędowych w podatku akcyzowym	519
IV. Wymiana informacji oraz pomoc w zakresie doręczeń pism urzędowych w podatkach bezpośrednich	519
V. Współpraca w zakresie poboru zobowiązań podatkowych	521
Rozdział XI. Parapodatki	523
§ 50. Pojęcie i cechy opłat oraz parapodatków	523
§ 51. Opłata skarbową	524
§ 52. Opłaty lokalne	526
I. Uwagi ogólne	526
II. Opłata targowa	526
III. Opłata miejscowa oraz opłata uzdrowiskowa	527
IV. Opłata od posiadania psów	529
V. Opłata reklamowa	530
§ 53. Opłata planistyczna	532

§ 54. Opłata adiacencka	
534	
§ 55. Opłata eksploatacyjna oraz inne opłaty geologiczne	536
§ 56. Opłaty w prawie wodnym	537
§ 57. Opłata od środków spożywczych (tzw. opłata cukrowa)	538
Indeks rzeczowy	541

oprac. BPK